

# Mesleki ve Teknik Eğitimde Yönetim, Öğretmen Yeterlilikleri, Öğretim Faaliyetleri ve Sektörle İşbirliği

Yusuf ÇAY, Mehmet SARIBIYIK<sup>1</sup>  
Sakarya Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Esentepe Kampüsü,, Türkiye

## Özet

Bu çalışmada, mesleki ve teknik eğitiminde yönetim, öğretmen yeterlilikleri, öğretim faaliyetleri ve sektörle işbirliği konularının kritik ve analitik düşünme sistemine uygun öneriler geliştirmek hedeflenmiştir. Bu amaçla Sakarya Milli Eğitim Müdürlüğü ve MARKA'nın ortaklaşa düzenlediği, Mesleki ve Teknik Eğitim kurumları, reel sektör yöneticileri, sivil toplum kuruluşları, sendika ve meslek odaları temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen Sakarya Birinci Mesleki Eğitim Çalıştayı düzenlenmiştir. Bu çalışma kapsamında mesleki ve Teknik Eğitimde Yönetim, Öğretmen Yeterlilikleri, Öğretim Faaliyetleri ve Sektörle İşbirliği hakkında çalıştayda belirlenen sorunlar ve bu sorunlara karşı önerilen çözümleri sunulmaktadır. Sonuç olarak; hizmet içi mesleki eğitim kurslarının sanayi ile iç içe yapılarak verimli hale getirilmesi; Mesleki ve Teknik lise müfredatlarındaki atölye uygulama saatlerinin artırılarak öğrencilerin pratik uygulama becerilerinin yükseltilmesi; "kardeş işletme projesi" tarzında, sanayi-okul işbirliğinin geliştirerek okul donanımlarının yenilenmesi; Meslek lisesi öğrencilerinin, "iş kazası ve meslek hastalıkları sigortalarının" yaptırılması; Aynı ilçe içerisinde benzer mesleki alan ve dallarının tek bir meslek lisesi çatısı altında birleştirilmesi; Meslek liselerinde, "yönetim ve eğitim birimlerinin" ayrılması, tarzında çözüm önerileri, belirlenmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Mesleki Ve Teknik Eğitim, Sakarya Birinci Mesleki Eğitim Çalıştayı, Öğretmen Yeterlilikleri, Sektörle İşbirliği, Kritik Analitik Düşünce

## Abstract

The aim of this study is to determine the evaluation of management of vocational and technical education, teacher qualifications, training activities and cooperation with the sector for critical and analytical thinking way. For these purposes, it was organised Sakarya first vocational education workshop by the cooperation of Sakarya provincial directorate of National Education and East Marmara Development Agency with attendance of the authorized of vocational and technical education, labor markets, trade unions, chambers of industry and societies. This paper provides the problems and solution suggestions about the management in vocational and technical education, teacher qualifications, teaching activities and sector cooperation evaluated at this workshop. As a result, based on critical and analytical thinking; to make efficient of in-service training courses in cooperation with the industry; improve professional practice and the skills of students by increasing the hours of studio practice in technical high school curriculum; "Sister business project" style, renewal of school equipment improving industry-school cooperation; making reservations of the vocational high school students, "work accidents and occupational disease insurance"; merging as one vocational school, under the umbrella of similar professional fields and branches within the same county; separation as "management and training units of the" vocational schools, were determined.

**Key Words:** Vocational and Technical Education, Sakarya First Training Workshop, Teacher Qualifications, Sector Cooperation, critical and analytical thinking

---

<sup>1</sup> Corresponding author: Address: Faculty of Engineering, Department of Civil Engineering Sakarya University, 54187, Sakarya TURKEY. E-mail address: caglar@sakarya.edu.tr, Phone: +902642955752 Fax: +902642955601

## 1. Giriş

Ülkelerin gelişmesi ve kalkınmasına katkıda bulunabilmek için, yüksek verimi gerçekleştirecek bilgi/beceri ve iş alışkanlıklarına sahip nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi gerekmektedir. Geleceğimizin teminatı olan gençlerimize gerekli bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlanmasında ve iş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde profesyonel bir organizasyon olan Mesleki Eğitimin önemi oldukça büyüktür. Özellikle Türkiye gibi hızla gelişen ülkelerde genç nüfusun da artmasıyla ortaya çıkan en önemli sorunlardan biri de vasıfsız iş gücü sorunudur. Bu durum şüphe yok ki bir takım toplumsal sorunlarla birlikte ülke ekonomisini de olumsuz yönde etkilemektedir. Mesleki eğitimle birlikte iyi yetişmiş insan gücü, oluşabilecek bu olumsuzlukları azaltacağı gibi ülkenin ekonomisine, kaliteli mal ve hizmet üretimlerine de önemli katkılar sağlayacaktır.

Ülke olarak son dönemde gösterdiğimiz başarılı kalkınma performansının sürdürülebilir olabilmesi için eğitime ayrı bir önem verilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, ekonomik büyümemizde büyük rol oynayan sanayinin hem daha verimli hale gelebilmesi hem de kalifiyeli işgücünün yetiştirilebilmesi için, mesleki ve teknik eğitim konusu üzerine yoğunlaşmak gerektiği ortadadır.

Sanayi sektörümüz, ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücü ve özellikle de nitelikli ara eleman bulmakta büyük güçlükler çekmektedir. Bu sorunun ardında, elbette ki farklı nedenler yatmaktadır. Bunlardan birisi, meslek liselerinin her bir bölümüne aynı orandaki taleplerin yetersizliğidir. Sorunun bir diğer sebebi ise, meslek liselerinden mezun olan kişilerin ekseriyetinin, sanayinin talep ettiği niteliklere sahip işgücü ihtiyaçlarına cevap verememesidir. Bu durumun da sanayi sektörlerinin hızlı teknolojik değişimlerine, okul müfredatlarının aynı hızlilik ve pratiklikle güncellenememesinden kaynaklanmaktadır. Bu ve buna benzer problemlerin arkasında değişik birçok faktörlerin olduğunu ve çözüme ulaşmayı beklediğini söyleyebiliriz.

Sakarya ili, geçmişten bugüne kadar tarihte ayrıcalıklara sahip olma özelliğini sürekli elinde tutmuş bir şehir olarak anılmıştır. Bunu sahip olduğu kültürel değerlere, coğrafi yapısına, iklimine, insanının karakteristik özelliklerine bağlamak mümkündür. Bu birikimler ve sanayi, ticaret, tarım, hayvancılık, otomotiv, tekstil, gıda, orman ürünleri, elektrik-elektronik, yapı-inşaat malzemeleri, süs bitkiciliği gibi alanlarda yatırıma elverişli konumu sayesinde; ilimiz, Türkiye'nin önemli bir yatırım merkezi haline gelmiştir.

Geleneksel bu noktalardan, kalifiyeli fertlerin yetiştirilmesinde, yerinde eğitim-öğretim faaliyetlerinin desteklenmesinde, mesleki eğitimin-istihdam ilişkilerinin güçlendirilmesinde, tüm eğitim kurumlarının sorumluluğu bulunmaktadır.

Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA) işbirliği ve Sakarya Üniversitesi Teknoloji Fakültesinin katkıları ile düzenlenen "Sakarya 1. Mesleki Eğitim

Çalıştay” ilimizdeki mesleki ve teknik eğitimin toplumsal algısı ve bunun yansımaları, öğretmen yeterlilikleri, öğretim faaliyetleri, sektörle işbirliği, işletmelerde beceri eğitimi, staj çalışmaları, hayat boyu öğrenme faaliyetleri ve istihdam ve mesleki eğitim ilişkisi konularını masaya yatırmıştır. Bu konular başlığın da müzakere ve fikir alışverişi sonunda; yaşanan sorunlar, sorunların sebepleri ve sorunların çözümüne yönelik öneriler tespit edilmiştir. Sakarya ilinde ilk defa düzenlenen bu mesleki çalıştayın, görebildiğimiz veya göremediğimiz sorunların neler olabileceğini, öncelikli olarak hangi sorunların çözülmesi gerektiğini belirlemede bizlere bir yol haritası ortaya koymuştur.

## 2. Bulgular ve Tartışma

İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri hakkında belirlenen başlıca 5 sorun ve bu sorunlara yönelik önerilen çözüm önerileri aşağıda sıralanmıştır.

### 2.1. Meslek öğretmenlerinin, alanları ile ilgili yeni teknolojik gelişmeleri takip etmede yetersiz kalmaları.

- Hizmet içi mesleki eğitim kurslarının, sanayi ortamında, yetkin usta eğiticilerin gözetiminde, yeni teknolojik gelişmeleri yerinde görüp uygulayacak ve öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine fırsat verecek şekilde yapılması.
- Seminer dönemindeki öğretim çalışmaları, ilgili mesleki sektör çalışanlarıyla beraber, sahada yapılacak şekilde planlanıp uygulanması.

### 2.2. Sanayi sektöründeki işverenlerin, meslek lisesinden mezun olan öğrencinin mesleki yeterliliğini eksik görmeleri.

- Mesleki eğitim-öğretimin, ortaokulun ilk yılı (5. sınıf) itibariyle başlatılacak şekilde yeniden düzenlenmesi, lisenin ilk yılından (9. Sınıf) itibariyle de sanayi stajına başlatılarak, mesleki yeterlilik düzeyinin artırılma hedeflenmeli.
- Mesleki ve Teknik Lise müfredatlarındaki mevcut atölye uygulama saatlerinin artırılması.
- Mesleki ve Teknik Liselerin, kendi alan dallarını dikkate alarak, “**kardeş işletme projesi**” tarzında, sanayi-okul işbirliğinin geliştirilmesine yönelik, girişimlerde bulunmaları.
- Mesleki eğitimin, öğrenciler-veliler tarafından tercih edilebilecek düzeyde cazip hale getirilebilmesi amacıyla, tanıtım ve yönlendirme çalışmaları yapmak.
- Yetenek gerektiren mesleki alanlarda, öğrencilerin alan tercihlerini yapmadan önce, yetenek sınavının yapılması.
- Modüler eğitim sisteminin, sektörle işbirliği yapılarak yeniden güncellenmesi.

### 2.3. Meslek lisesi öğrencilerinin, 10. sınıf itibariyle tercih ettikleri mesleki alana geçiş yaptıklarında, iş kazası riskinin çok yüksek olduğu uygulamalı atölye eğitimine başlamaları, fakat “iş kazası ve meslek hastalıkları sigortalarının” yapılmamış olması.

- Meslek lisesi öğrencilerinin, “iş kazası ve meslek hastalıkları sigortalarının” okul yönetimleri veya ilgili kurumlar tarafından yapılması.
- Mesleki ve Teknik okul mekânlarının, iş güvenliği uzmanları tarafından incelenerek alan risklerinin belirlenerek, iş kazalarını önlemeye yönelik tedbirlerinin alınması.

#### ***2.4. Aynı ilçe içerisinde veya yakın ilçelerde bulunan meslek liselerinde, benzer mesleki alan ve dallarının bulunması***

- Aynı ilçe içerisinde benzer mesleki alan ve dalları bulunan mesleki ve teknik liseler arasında, mesleki alanda en iyi teknik donanım ve alt yapıya sahip bir meslek lisesi seçip, diğer meslek liselerindeki ilgili donanımın da aktarılmasıyla, tek bir meslek lisesi çatısı altında, mesleki alan ve dalların birleştirilmesi.
- Meslek lisesine yakın işgücü piyasasıyla işbirliği yapılarak, bu piyasanın ihtiyaçlarına cevap verecek tarzda alan, dalların ve öğrenci kontenjanlarının belirlenerek okulda bünyesinde açılması.

#### ***2.5. Mesleki ve Teknik öğretimde görev alan yöneticilerin, yönetim organizasyon yeterliliklerinin eksik olması***

- Meslek Liselerinde, “yönetim ve eğitim birimleri” birbirinden ayrılarak, profesyonel yönetim anlayışının faaliyete geçirilmesi.

Kritik ve analitik düşünme sistemini hayat tarzı haline getirilebilmesi için mesleki ve teknik eğitim, işgücü ve iş piyasası üçlüsünün ortaklaşa çalışmalarının gerektiği, toplumun mesleki ve teknik eğitim kurumları hakkındaki peşin önyargılarını gidermek amacıyla çeşitli sosyal, kültürel ve meslek tanıtım faaliyetlerinin yaygınlaştırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

### **3. Sonuçlar**

Mesleki ve Teknik Eğitimde Yönetim, Öğretmen Yeterlilikleri, Öğretim Faaliyetleri ve Sektörle İşbirliği konularına Kritik ve Analitik Düşünme Sistemine göre yaklaşım yapılmıştır. Bu yaklaşıma göre ilimizde 5 ana sorun öne çıkmaktadır. Bu sorunları şu şekilde sıralamak mümkündür. Meslek öğretmenlerinin, alanları ile ilgili yeni teknolojik gelişmeleri takip etmede yetersiz kaldıkları; İşgücü piyasası, meslek lisesinden mezun olan öğrencinin mesleki yeterliliklerinin istenen seviyede olmadığını vurgulamaları; meslek lisesi öğrencilerinin “iş kazası ve meslek hastalıkları sigortalarına” karşı sigortalanmadığı; Aynı ilçe içerisinde veya yakın ilçelerde bulunan meslek liselerinde, benzer mesleki alan ve dallarının bulunması nedeniyle kontenjanların doldurulamadığı; Mesleki ve Teknik öğretimde görev alan yöneticilerin, yönetim organizasyonu hususunda eksik oldukları, başlıca sorun olarak belirlenmiştir.

Belirlenen sorunlara, kritik ve analitik düşünme sistemine göre çözüm önerisi olarak; hizmet içi mesleki eğitim kurslarının sanayi ile iç içe yapılarak verimli hale getirilmesi; Mesleki ve Teknik lise müfredatlarındaki atölye uygulama saatlerinin arttırılarak öğrencilerin pratik uygulama

becerilerinin yükseltilmesi; “kardeş işletme projesi” tarzında, sanayi-okul işbirliğinin geliştirerek okul donanımlarının yenilenmesi; Meslek lisesi öğrencilerinin, “iş kazası ve meslek hastalıkları sigortalarının” yaptırılması; Aynı ilçe içerisinde benzer mesleki alan ve dallarının tek bir meslek lisesi çatısı altında birleştirilmesi; Meslek liselerinde, “yönetim ve eğitim birimlerinin” ayrılması, tarzında çözüm önerileri belirlenmiştir.

### **Teşekkür**

Çalıştayın düzenlenmesine katkı sağlayan Sakarya Milli Eğitim Müdürlüğüne ve Doğu Marmara Kalkınma Ajansına teşekkür ederiz.

### **Kaynaklar**

[1] İstihdam ve Mesleki Eğitim İlişkisinin Güçlendirilmesi Eylem Planı, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/07/20100715-3.htm>

[2] Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Sakarya 1. Mesleki Eğitim Çalıştayı Raporu, Şubat 2015, Sakarya.

[3] Sarıbiyık M., Özkan S.S. “Meslek Yüksekokullarında Nitelikli İşgücü Yetiştirmek için 3+1 Eğitim Modeli ve Yansımaları” ISEM, 2014